

Első zsablyai rehabilitáció

Az újvidéki Felső Bíróság rehabilitálta a zsablyai megtorlás négy áldozatát, Szabó Novák Esztert, édesapját Novák Istvánt, édesanyját Novák Franciskát és testvérét, Novák Imrét

Az Adán élő Szabó Novák Eszter az újvidéki Bozóki Antal ügyvéd által 2006. június 30-án adta át rehabilitálási kérését a bíróságnak, amelyben kérte édesapja, Novák István, édesanyja, Novák Franciska, testvére, Novák Imre valamint saját rehabilitálását. Ők Zsablyán éltek és 1944 végén az ide bevonuló partizánok édesapját megölték, Szabó Novák Esztert pedig édesanyjával és testvérel együtt a Járeki táborba, majd onnan Újszépliget (Nova Gajdobra) vitték. A zsablyai magyarokon kívül a járeki táborba voltak zárva a csúrogi és mozsori magyarok is. A megtorlás nyomán e térség áldozatai ügyében a Novák család rehabilitálása az első. A bíróság 2010. április 15-én hozta meg az ítéletet.

Az ügyvel kapcsolatban **Bozóki Antal** ügyvéd nyilatkozott a Magyar Szónak.

– Több szempontból jelentős ez a rehabilitálás. Először is nincs tudomásom arról, hogy a zsablyai, csúrogi, mozsori ügyben és a járeki táborral kapcsolatban már történt volna rehabilitálás. Lényeges, hogy a rehabilitálás tárgyában most már több bírósági ítélet is van. Olyan bírósági ítélet, amelyet kivégzett emberek ügyében hoztak, az elsőt 2007-ben, amikor a zombori Mérei Istvánt rehabilitálták, lánya Zagyva Emma keresetére

és ügyvédi közbenjárásom nyomán. Létezik már olyan ítélet is, amelyben a túlélőt rehabilitálták, például Mel-lár Lajos ítélete, aki a Kopár szigeten raboskodott. Ez az eset még azért is fontos, mert a bíróság – külön eljárásban – megítélte neki az erkölcsi kártérítést is. Kötelességem kihangsúlyozni, hogy az ítélet jogerőségétől számított három éven belül el kell indítani az erkölcsi kártérítési keresetet, különben az a kötelmi törvény értelmében elévül. Akiket rehabilitáltak, és akik-től annak idején elvették a vagyont, a jogerős ítélet alapján személyes jogász

véleményem szerint – ugyanis vannak ügyvédek, akik ezt nem akarják vállalni – joguk van az elvett vagyon viszszakövetelésére, annál is inkább, mert Szerbia még mindig nem hozta meg a vagyon visszaszámításáról szóló törvényt. Itt idős emberekről van szó, akik nem várhatnak arra, hogy meddig fog ez az államvezetés még spekulálni a törvény meghozatalával. Persze tudni kell azt is, hogy a tulajdonjogi ügyek nem évülnek el. Ilyen ítélet tudomásom szerint még nem született, de folyamatban van néhány ügy.

Folytatása az 5. oldalon

Első zsablyai rehabilitáció

Az újvidéki felső bíróság rehabilitálta a zsablyai megtorlás négy áldozatát, Szabó Novák Esztert, édesapját Novák Istvánt, édesanyját Novák Franciskát és testvérét, Novák Imrét

Folytatás az I. oldalról

– Ez a végzés fontos még a kollektív bűnösség elvének a megszüntetése miatt is, ugyanis azt igazolja, hogy a kollektív bűnösség nem létezik, hanem csak a személyi, illetve az egyéni. A rehabilitációs törvény a jogaiktól megfosztott személyek/egyének rehabilitációjára vonatkozó szabályokat tartalmaz. A vajdasági képviselőház még 2003. február 28-án meghozta a kollektív bűnösség eltörléséről szóló rezolúciót, amelyben egyebek között az áll, hogy „javasolni fogja a kollektív bűnösség elvén alapuló valamennyi normatív aktus hatályon kívül helyezését”. Ez mind a mai napig nem történt meg. A magát demokratikusnak nevező szerb hatalom sem mutatott ugyanis eddig hajlamot egy ilyen határozat meghozatalára. Ezért a törvény által említett minden esetben be kell indítani a rehabilitálási eljárást – mondja Bozóki Antal.

Felhívtuk **Szabó Novák Esztert**, aki arra a kérdésünkre, mit váltott ki belőle az ítélet, csak annyit válaszolt: könnyeket.

– Sírtam. A rózsákat permeteztem, amikor a postás hozta a kék borítékot. Rettentően megrémültem, Nem mertem kinyitni. Tudtam, hogy mit tartalmaz, tudtam, hogy a bíróságról érkezett, de nem tudtam, hogy mi az ítélet. Húztam az időt, felesleges dolgokat csináltam, hogy késleltessem a boríték felnyitását. Végül mégis leültem, felnyitottam, és amikor elolvastam a végzés első mondatát, azt, hogy „Usvaja se zahtev za rehabilitaciju Sabo Novak Ester”, megnyugodtam, és sírtam. Most már azt üzenhetem másoknak is, akik hasonló sorsot éltek át, hogy bátran forduljanak a bírósághoz, ugyanis azt hiszem, hogy még mindig sokan félnek. És még egy dolgot szeretnék elmondani, megköszönni a bírónőnek azt, hogy szavaimat nem forgatta ki, hivatásszerűen végezte el munkáját.

■ NÉMETH Zoltán

A rehabilitálás több szempontból jelentős az áldozatok emlékét őrzőknek

Dávid Csilla (archív felvétel)